

Nr. 13

Tijd en ritme

Walther Bühler en Alfred Schütze

Tegenwoordig vergaat het talloze mensen zo, dat ze geen tijd hebben of denken geen tijd te hebben. Voortdurend voelt men zich opgejaagd door allerlei verplichtingen, zakelijke besprekingen of andere afspraken, en zucht men onder een al dan niet feitelijke druk. Bij velen is het al een soort manier geworden om bij de minste of geringste aanleiding de agenda te voorschijn te halen. En het zijn niet alleen de topfunctionarissen, politici of managers die aan dit tijdgebrek lijden. In zekere mate schijnt iedereen die een beroep uitoefent door deze ziekte aangetast te zijn, zodat hij of zij steeds tijd te kort komt.

De mens is tegen het stijgende tempo van onze door de techniek gedicteerde samenleving veelal niet meer opgewassen en hij raakt in zijn ziel 'buiten adem'. Hij wordt onrustig en onzeker omdat zijn eigen tempo de snelle ontwikkelingen niet meer kan bijhouden. Het lijkt wel of wij het comfort en de welvaart van de westerse maatschappij moeten betalen met onrust en gejaagdheid.

Het is ironisch maar waar, dat juist in deze eeuw van de tijdbesparende hulpmiddelen – van stofzuiger en wasmachine via telefoon en auto tot straalvliegtuig toe – de mensen steeds minder tijd hebben. Zou er misschien een verborgen paradoxale samenhang bestaan tussen deze twee feiten?

In dit schijnbaar onoplosbare tijdprobleem ligt tegelijkertijd de oorsprong verborgen van talrijke ziekten, vooral van hun vele voorstadia in de vorm van nervositeit. Het is algemeen bekend dat mensen die onder voortdurende druk staan en zich opgejaagd voelen, tenslotte ook lichamelijk ziek kunnen worden. Ook zware psychische stoornissen, zoals bepaalde neurosen, vinden hier hun oorsprong.